

**Raiffeisen Future
Dobrovoljni penzijski fond**

**Finansijski izveštaji
za 2008. godinu**

Popunjava društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

20223243 66020 104714052
 Maticni broj Sifra delatnosti PIB

Popunjava Narodna banka Srbije

611 2 3 0 0 0 0 0 10
 1 2 3 19 20 21 22 23 24 25 26
 Vrsta posla

Naziv društva za upravljanje fondom: **RAIFFEISEN FUTURE DPF**

Sediste (mesto; ulica i broj) **BEOGRAD**

Naziv društva za upravljanje fondom : _____

Registarski broj fonda: _____

BILANS USPEHA

u periodu od 01.01. do 31.12.2008.godine

- u hiljadama dinara

Racun	POZICIJA	AOP	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
602	Dobici od prodaje hartija od vrednosti	301	3(e), 5.1	544	1002
502	Gubici od prodaje hartija od vrednosti	302	3(e), 5.2	1589	338
603	Dobici od uskladjivanja vrednosti hartija od vrednosti	303	3(c), 6.1	10819	14030
503	Gubici od uskladjivanja vrednosti hartija od vrednosti	304	3(c), 6.2	20252	15054
604	Pozitivne kursne razlike	305	3(a), 7.1	13403	10609
504	Negativne kursne razlike	306	3(a), 7.2	10399	4734
605	Dobici od prodaje nepokretnosti	307			
505	Gubici od prodaje nepokretnosti	308			
606	Dobici od uskladjivanja vrednosti nepokretnosti	309			
506	Gubici od uskladjivanja vrednosti nepokretnosti	310			
600	Prihodi od kamata	311	3(d), 8	27636	1687
601	Prihodi od dividendi	312	9	482	28
607	Prihodi od zakupa	313			
609	Drugi prihodi	314		38	
500	Troskovi naknada društvu za upravljanje fondom	315	3(e), 10	4574	717
501	Troskovi usluga članovima fonda	316			
509	Drugi rashodi	317			
	Dobit (301+303+305+307+309+311+312+313+314 - 302-304-306-308-310-315-316-317)	318		16108	6513
	Gubitak (302+304+306+308+310+315+316+317 - 301-303-305-307-309-311-312-313-314)	319			

u Bgd dana 29. 02 2009 godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

M.P.

Zakonski zastupnik društva za
upravljanje fondom

OBRAZAC PROPISAN : Pravilnikom o sadržaju i formi obrazaca finansijskih izveštaja dobrovoljnog penzijskog fonda ("Sluzbeni glasnik RS" br. 15/2007)

Popunjiva društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

20223243 66020 104714052
 Maticni broj Sifra delatnosti PIB

Popunjiva Narodna banka Srbije

611 2 3 0 0 0 0 0 10
 1 2 3 19 20 21 22 23 24 25 26
 Vrsta posla

Naziv društva za upravljanje fondom: **RAIFFEISEN FUTURE DPF**

Sediste (mesto; ulica i broj) **BEOGRAD**

Naziv društva za upravljanje fondom : _____

Registarski broj fonda: _____

IZVESTAJ O PROMENAMA NA NETO IMOVINI

u periodu od 01.01. do 31.12.2008. godine

- u hiljadama dinara

Klasa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
8	Neto imovina na dan 1. januara	401	<i>3(k), 18</i>	122128	
801	Dobit tekuce godine	402	<i>18</i>	16108	6513
803	Gubitak tekuce godine	403			
410	Uplate clanova	404	<i>3(k), 18</i>	77251	32148
411	Uplate poslodavaca	405	<i>3(k), 18</i>	94719	79107
412	Uplate drugih fondova po osnovu promene clanstva	406	<i>3(k), 18</i>	81433	5060
413	Nerasporedje uplate	407			
400	Programirane isplate	408	<i>3(k), 18</i>	2379	
401	Isplate drustvima za osiguranje	409			
402	Jednokratne isplate	410	<i>3(k), 18</i>	15730	700
403	Isplate drugim fondovima po osnovu promene clanstva	411		40	
	Neto povecanje neto imovine (402-403+404+405+406+407-408-409-410-411)	412		251362	122128
	Neto smanjenje neto imovine (403-402-404-405-406-407+408+409+410+411)	413			
	Neto imovina na dan 31. decembra (401+412-413)	414	<i>3(k), 18</i>	373490	122128

U *7gd* dana *29 02* *20 09* . godine

Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskog izvestaja

Depovif

 M.P.

 Zakonski zastupnik društva za
 upravljanje fondom

Cvetana Prudenovic

OBRAZAC PROPISAN: Pravilnikom o sadržaju i formi obrazaca finansijskih izvestaja dobrovoljnog penzijskog fonda ("Sluzbeni glasnik RS" br. 15/2007)

**Raiffeisen Future
Dobrovoljni penzijski fond**

**Napomene uz finansijske izveštaje
za 2008. godinu**

Beograd, 20. februar 2009. godine

1. Opšti podaci o fondu

Dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future upravlja Raiffeisen Future a.d. Beograd Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom (dalje u tekstu: Društvo), koje je osnovano Odlukom o osnivanju od 28. septembra 2006. godine od strane Raiffeisen banke a.d., Beograd (prethodno Raiffeisenbank a.d. Beograd). Osnivanje Društva je upisano u registar Agencije za privredne registre u Beogradu 23. novembra 2006. godine pod brojem BD.194119/2006. Društvo je registrovano kao zatvoreno akcionarsko društvo čiji je jedini osnivač Raiffeisen banka a.d., Beograd.

Narodna banka Srbije je 16. novembra 2006. godine izdala dozvolu za rad Društvu, kao i dozvolu za organizovanje i upravljanje Dobrovoljnim penzijskim fondom Raiffeisen Future (u daljem tekstu: Fond). Poslove u vezi s organizovanjem i upravljanjem Fondom vrši Društvo, shodno odredbama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, kao svoju isključivu delatnost. Fond se u Registru dobrovoljnih penzijskih fondova Narodne banke Srbije vodi pod nazivom Raiffeisen Future Dobrovoljni penzijski fond, pod registarskim brojem 1000168.

Poslove u vezi s organizovanjem i upravljanjem Fondom vrši Društvo, shodno odredbama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik RS“ 85/2005).

Kastodi banka

Novčani račun Fonda vodi se u kastodi banci sa kojim Društvo ima zaključen ugovor o obavljanju kastodi poslova za Fond. Kastodi banka Fonda je Unicredit Bank Srbija a.d. (prethodno HVB Banka Srbija i Crna Gora a.d. Beograd), sa sedištem u Rajičevoj br. 27-29, Beograd. Broj novčanog računa Fonda je 170-000000102441-84.

Kastodi banka obavlja sledeće kastodi usluge:

- Otvara i vodi račun hartija od vrednosti koje čine imovinu Fonda kod Centralnog registra hartija od vrednosti u svoje ime, a za račun članova Fonda (zbirni kastodi račun);
- Otvara novčani račun Fonda, vrši prikupljanje penzijskih doprinosa, vrši prenos novčanih sredstava koja čine imovinu Fonda u novčane depozite i vrši isplate akumuliranih sredstava za svakog člana Fonda;
- Obaveštava Društvo o neophodnim korporativnim aktivnostima u vezi sa imovinom Fonda;
- Izvršava naloge Društva za kupovinu i prodaju imovine, ukoliko nisu u suprotnosti sa zakonom i prospektom Fonda;
- Kontrolise, potvrđuje i svakodnevno izveštava NBS o neto vrednosti imovine Fonda i vrednosti investicione jedinice, obračunate od strane Društva;
- Kontrolise prinos Fonda obračunatog od strane Društva;
- Obaveštava Društvo o izvršenim nalogima i drugim preduzetim aktivnostima u vezi sa imovinom Fonda i
- Obavlja druge poslove za koje je ovlašćena na osnovu ugovora sa Društvom koji su u skladu sa Zakonom.

Prikupljanje sredstava

Penzijski doprinos u Fond mogu uplaćivati:

- fizičko lice – član Fonda, ili drugo lice za račun tog fizičkog lica;
- poslodavac, u ime i za račun zaposlenog, u skladu sa ugovorom o članstvu između člana dobrovoljnog penzijskog fonda i društva za upravljanje (administrativna zabrana);
- poslodavac koji organizuje penzijski plan, u svoje ime i za račun zaposlenog, odnosno člana sindikata, u skladu sa penzijskim planom.

Uplaćeni penzijski doprinosi konvertuju se u investicione jedinice istog dana kada su uplaćeni, evidentiranjem jedinica na individualnom računu člana Fonda, koji vodi Društvo.

Minimalni iznos za uplatu penzijskog doprinosa u Fond je 10% minimalne bruto zarade u Republici Srbiji objavljene za prvi mesec polugodišnjeg izveštaja nadležnog organa za statistiku.

Članovi fonda

Fond je počeo sa poslovanjem u januaru 2007. godine. Na dan 31. decembar 2008. godine Fond ima ukupno 10.755 članova i ukupna neto imovina Fonda iznosi RSD 373.490 hiljada. Član fonda može biti domaće i strano fizičko lice. Isto lice može biti član jednog ili više dobrovoljnih penzijskih fondova koje organizuje i kojim upravlja Društvo i druga društva. Član Fonda se postaje zaključenjem ugovora o članstvu neposredno ili zaključenjem ugovora posredno preko organizatora penzijskog plana, u skladu sa zakonom. Ugovor o članstvu se zaključuje posebno za svaki dobrovoljni penzijski fond kome član pristupa i njim se utvrđuje obveznik uplate penzijskih doprinosa, uređuje se način obaveštavanja članova fonda i druga pitanja u skladu sa Zakonom.

Struktura članova	31. decembar 2008
Individualni ugovori	6.688
Članovi po Ugovoru o penzijskom planu	4.067
Ukupno	10.755

Član Fonda ili obveznik uplate dužan je da, u skladu sa ugovorom o članstvu, uplati penzijski doprinos u Fond na novčani račun Fonda, koji se vodi kod kastodi banke, sa kojom Društvo ima zaključen Ugovor o obavljanju kastodi usluga. Uplaćeni doprinosi se konvertuju u investicione jedinice. Ukoliko obveznik uplate, odnosno član Fonda prestane uplaćivati doprinos, taj član Fonda i dalje zadržava svojstvo člana Fonda. Evidenciju o uplatama penzijskog doprinosa i programiranim isplatama, kao i podatke koji se odnose na ime i prezime člana Fonda i broj investicionih jedinica u svojini člana Fonda, Društvo vodi na individualnim računima članova Fonda.

Član fonda ima sledeća prava:

- pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima u skladu sa zakonom;
- pravo na srazmerni deo prinosa od ulaganja;
- prenos računa u drugi fond;
- pravo na srazmerni deo imovine Fonda u slučaju raspuštanja Fonda;
- dobijanje propisanih obaveštenja i
- druga prava u skladu sa zakonom.

Društvo članovima Fonda naplaćuje naknadu za usluge pri uplati penzijskog doprinosa, naknadu za upravljanje Fondom, kao i troškove u vezi sa dodatnim zahtevima koji se odnose na način i rokove obaveštavanja o stanju na individualnom računu u skladu sa Pravilnikom o tarifama Društva.

Imovina fonda

Imovina Fonda u svojini je članova Fonda, srazmerno njihovom udelu u imovini Fonda, odvojena je od imovine Društva i ne može biti predmet prinudne naplate, zaloge, hipoteke, ne može se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu društva za upravljanje, kastodi banke ili drugih lica, niti koristiti za izmirivanje obaveza člana dobrovoljnog penzijskog fonda i drugih lica prema trećim licima.

Investiciona politika Fonda

Imovina Fonda se ulaže u cilju povećanja ukupnog prinosa u korist članova Fonda, pri čemu se uvek nastoji da se u strukturi portfolija Fonda nalaze hartije od vrednosti izdavalaca sa visokim kreditnim rejtingom, koje se razlikuju prema vrsti i izdavaocima, kao i prema drugim obeležjima, u skladu sa načelom sigurnosti imovine Fonda i načelom diversifikacije portfolija, i koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati, u skladu sa načelom održavanja likvidnosti.

Fond je organizovan na takav način da se redovno prate zbivanja na finansijskim tržištima na kojima se trguje hartijama od vrednosti iz kojih se sastoji imovina Fonda i da se vrši selekcija izdavalaca tih instrumenata u skladu sa stepenom rizika ulaganja i očekivanim stopama prinosa. Ako je moguće, ovi podaci se prate u vremenskom periodu od najmanje tri prethodne godine i na osnovu projekcija koje će se desiti u naredne tri godine. U tom smislu, Fond je organizovan tako da je pretežno usmeren ka likvidnijim i stabilnijim finansijskim instrumentima, sa umerenim stopama prinosa i nižim stopama rizika. Investiciona politika Društva teži ka optimizaciji portfolija, a u skladu sa zakonskim propisima.

Sve odluke o ulaganju imovine Fonda u hartije od vrednosti, depozite kod banaka ili nepokretnosti donosi portfolio menadžer koji upravlja tim Fondom. Sve odluke o ulaganju u pojedine hartije od vrednosti donose se na osnovu prethodno sprovedene makro, sektorske i kompanijske analize, uz prognozu kretanja budućih novčanih tokova i očekivanih prinosa posmatranog izdavaoca hartija od vrednosti. Odluke o ulaganju u nepokretnosti donose se na osnovu analize celokupnog stanja na tržištu nepokretnosti i predviđanju daljeg, dugoročnog kretanja i tendencija na tom tržištu. Odluke o ulaganju u depozite banaka donose se bilo u cilju privremene alokacije gotovinskih sredstava do ulaganja u hartije od vrednosti ili nekretnine, bilo u cilju zaštite od privremenih poremećaja i nestabilnosti na tržištu hartija od vrednosti i nekretnina. Ukoliko vrednost jedne vrste investicije u odnosu na druge vidove investiranja, uz optimizaciju instrumenta u koji se investira sa drugim postojećim instrumentima u portfelju Fonda, nedvosmisleno ukazuje na opravdanost takvog ulaganja, donosi se odluka o ulaganju sredstava koja čine imovinu Fonda u tu vrstu investicije.

Odluku o promeni investicione politike donosi direktor Društva, izmenom prospekta dobrovoljnog penzijskog fonda čija se investiciona politika menja, uz prethodnu saglasnost osnivača Društva. O promenama investicione politike Društvo obaveštava članove Fonda objavljivanjem izmenjenog teksta prospekta dobrovoljnog penzijskog fonda. Izmenjena investiciona politika dostavlja se članovima Fonda a primenjuje trideset dana po dostavljanju obaveštenja.

Imovina Fonda se u skladu sa kriterijumima koje propisuje NBS može ulagati:

- u dužničke hartije od vrednosti koje izdaju NBS i Republika Srbija kao i u dužničke hartije od vrednosti koje izdaju pravna lica uz garanciju Republike Srbije – bez ograničenja;
- u dužničke hartije od vrednosti koje izdaju jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave u Republici Srbiji - do 20%;
- u dužničke hartije od vrednosti koje izdaju pravna lica sa sedištem u Republici Srbiji - do 20%;
- u hipotekarne obveznice koje se izdaju na teritoriji Republike Srbije - do 30%;
- u depozitne potvrde koje izdaju banke sa sedištem u Republici Srbiji - do 20%;
- u akcije pravnih lica sa sedištem u Republici Srbiji koje su listirane na listingu A Beogradske berze - do 40%;
- u akcije pravnih lica sa sedištem u Republici Srbiji koje nisu listirane na listingu A Beogradske berze, i to u periodu od 1. septembra do 31. decembra 2007. godine – do 20% imovine fonda, od 1. januara do 31. marta 2008. godine – do 15% imovine fonda, a od 1. aprila 2008. godine – do 10%.

Imovina Fonda može se ulagati u inostranstvu do najviše 10% ukupne imovine Fonda:

- u dužničke hartije od vrednosti koje izdaju strane države i međunarodne finansijske institucije;
- u dužničke hartije od vrednosti pravnih lica sa sedištem u državama članicama Evropske unije, odnosno Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD);
- u akcije pravnih lica sa sedištem u državama članicama Evropske unije, odnosno OECD-a;
- u depozitne potvrde koje izdaju banke sa sedištem u državama članicama Evropske unije, odnosno OECD-a.

Imovina Fonda ne može se ulagati u finansijske derivate.

Imovina Fonda može se ulagati u nekretnine:

- najviše 15% imovine Fonda,
- u jednu nepokretnost može se uložiti najviše do 5% imovine Fonda.

Imovina Fonda može se ulagati u novčane depozite:

- do 5% imovine dobrovoljnog penzijskog fonda ulaže se u novčane depozite kod banaka.

Povlačenje akumuliranih sredstava

Pravo člana Fonda na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima stiče se sa navršene 53 godine života. Akumulirana sredstva mogu se, u skladu sa zakonom, povući: jednokratnom isplatom, programiranom isplatom, kupovinom anuiteta ili kombinacijom ovih načina.

Programirane isplate se vrše na osnovu posebnog ugovora koji se zaključuje između člana Fonda i Društva. Programirane isplate se mogu ugovoriti u broju investicionih jedinica ili u dinarskom iznosu. Minimalni period programirane isplate akumuliranih sredstava je jedna godina. Isplate se mogu vršiti na jedan od sledećih načina: nedeljno, mesečno, kvartalno, polugodišnje i godišnje. Obaveza Društva je da, i nakon početka povlačenja akumuliranih sredstava programiranim isplatama, preostala akumulirana sredstva vodi na individualnom računu, investira ih sve dok se ne povuku celokupna sredstva.

Izuzetno, pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranih sredstava može se ostvariti i pre navršene 53 godine života u slučaju vanrednih troškova lečenja (troškovi neophodnog lečenja i troškovi nabavke neophodnih lekova, medicinskih sredstava i medicinsko-tehničkih pomagala, na osnovu stručnog mišljenja tri lekara odgovarajuće specijalnosti referentne zdravstvene ustanove) ili trajne nesposobnosti za rad (kad kod člana Fonda, prema nalazu organa veštačenja nadležnog republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, postoji potpuni gubitak radne sposobnosti).

Povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima član Fonda mora započeti najkasnije sa navršenih 70 godina života.

Poreski tretman

Poreski tretman obveznika uplate i članova Fonda prepoznaje dva osnova za plaćanje poreza i to:

- uplata penzijskog doprinosa i
- povlačenje akumuliranih sredstava

Kod uplate penzijskog doprinosa plaća se porez na dohodak građana, s tim da je uplata penzijskog doprinosa od strane poslodavca ili organizatora penzijskog plana u dobrovoljne penzijske fondove i penzijske planove oslobođena plaćanja poreza na dohodak građana i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje do RSD 3.303,00. Takođe, uplata penzijskog doprinosa u dobrovoljne penzijske fondove koje poslodavac obustavlja i plaća iz zarade zaposlenog - člana dobrovoljnog penzijskog fonda oslobođena je plaćanja poreza na dohodak građana za iznose do RSD 3.303,00 mesečno.

Prilikom povlačenja akumuliranih sredstava, počev od 1. januara 2007. godine, plaća se porez na kapitalne dobitke u iznosu od 20%. Kapitalnim dobitkom se smatra razlika između akumuliranih sredstava povučenih jednokratnom isplatom, programiranom isplatom ili kupovinom anuiteta iz Fonda i visine uplaćenog penzijskog doprinosa uvećanog indeksom rasta cena na malo prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike od dana sticanja do dana povlačenja. Prenos računa iz postojećeg u drugi dobrovoljni penzijski fond ne smatra se kapitalnim dobitkom i ne oporezuje se. Povlačenje akumuliranih sredstava po osnovu uдела člana Fonda radi ulaganja u kupovinu anuiteta u društvu za osiguranje oslobađa se poreza na kapitalni dobitak.

2. Osnova za sastavljanje finansijskih izveštaja

Finansijski izveštaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srbije („Sl. glasnik RS“ 46/2006), Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Sl. glasnik RS“ 85/2005), Zakonom o deviznom poslovanju („Sl. glasnik RS“ br. 62/2006), Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima („Sl. glasnik RS“ br. 47/2006), Zakonom o porezu na dobit preduzeća („Sl. glasnik Republike Srbije“ br. 43/94 do 84/04), Odlukom o pravilima kontrole rizika u poslovanju društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i dobrovoljnog penzijskog fonda („Sl. glasnik RS“ br. 27/2006), Odlukom o načinu obračuna naknada društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom („Sl. glasnik RS“ br. 26/2006 i 24/2007), Odlukom o proceni i obračunavanju tržišne i neto vrednosti imovine dobrovoljnog penzijskog fonda i utvrđivanju jedinstvene početne vrednosti investicione jedinice („Sl. glasnik RS“ br. 27/2006 i 24/2007), podzakonskim aktima donetim na osnovu pomenutih zakona, kao i Odlukom o sadržini izveštaja o obavljenoj reviziji finansijskih izveštaja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i dobrovoljnog penzijskog fonda („Sl. Glasnik RS“ br. 27/2006).

Društvo vodi poslovne knjige Fonda u skladu sa zakonskim propisima važećim u Republici Srbiji i propisima Narodne banke Srbije, koji se generalno baziraju na Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI).

Finansijski izveštaji Fonda su iskazani u hiljadama dinara (RSD), ako drugačije nije navedeno. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

3. Pregled osnovnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primenjene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja Fonda za period od 01. januara do 31. decembra 2008. godine su sledeće:

(a) Poslovne promene u stranoj valuti

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate su u dinare po srednjem kursu valute utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene.

Monetarne pozicije iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare prema srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan bilansa. Nemonetarne pozicije preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po osnovu izvršenih plaćanja i naplata u stranim sredstvima plaćanja u toku godine kao i kursne razlike nastale prilikom prevođenja sredstava i obaveza iskazanih u stranoj valuti na dan bilansa iskazane su u bilansu uspeha Fonda, kao prihodi/rashodi perioda u okviru pozicije pozitivne/negativne kursne razlike.

Zvanični kursevi značajnijih stranih valuta su:

Valuta	31.12.2008.	31.12.2007.
EUR	88,601	79,2362

(b) Dobici/gubici od prodaje hartija od vrednosti

Dobici/gubici od prodaje hartija od vrednosti predstavljaju realizovane dobitke ili gubitke koji nastaju pri prodaji hartija od vrednosti i priznaju se kao prihodi ili rashodi perioda u kojem nastaju.

Dobitak nastaje u slučaju kad se pri prodaji hartija od vrednosti ostvari veća cena od knjigovodstvene vrednosti hartija kojima se trguje i jednak je pozitivnoj razlici između prodajne i knjigovodstvene cene.

Gubitak nastaje u slučaju kada se pri prodaji hartija od vrednosti ostvari manja cena-vrednost od knjigovodstvene vrednosti hartija kojima se trguje i jednak je negativnoj razlici između prodajne i knjigovodstvene cene.

(c) Dobici/gubici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti

Ulaganja u hartije od vrednosti – kojima se trguje, obuhvataju se kao finansijska sredstva i vrednuju po tržišnoj (fer) vrednosti. Ova sredstva se knjiže po nabavnoj vrednosti, a svakodnevno se vrši usklađivanje po tržišnoj (fer) vrednosti. Odstupanja koja se tom prilikom jave u odnosu na knjigovodstvenu vrednost iskazuju se kao dobiti/gubici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti.

Dobici se javljaju kao posledica usklađivanja niže knjigovodstvene vrednosti hartija od vrednosti sa višom tržišnom (fer) vrednošću tih hartija, a gubici kao posledica usklađivanja više knjigovodstvene vrednosti hartija od vrednosti sa nižom tržišnom (fer) vrednošću tih hartija.

(d) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata se iskazuju u trenutku obračuna u skladu sa načelom uzročnosti prihoda i rashoda. Prihodi od kamata obuhvataju kamate po osnovu sredstava po vidjenju na tekućim računima Unicredit banke, kratkoročno oročenih depozita kod Unicredit banke i trezorskih zapisa.

(e) Troškovi naknada za upravljanje fondom

Troškovi naknada za upravljanje fondom predstavljaju naknade koje fond plaća društvu koje upravlja fondom i obuhvataju: troškove naknada za upravljanje fondom, troškove naknada po osnovu usluga članovima fonda i druge troškove za upravljanja fondom.

(f) Potraživanja od Društva za upravljanje Fondom

Potraživanja od Društva za upravljanje Fondom obuhvataju potraživanja za transakcione troškove kupovine, prodaje i prenosa hartija od vrednosti koje čine imovinu Fonda.

(g) Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka

Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka obuhvataju ulaganja imovine Fonda u hartije od vrednosti koje je izdala Narodna banka Srbije, hartije od vrednosti koje je izdala Republika Srbija, jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave u Republici Srbiji, hartije od vrednosti koje izdaju pravna lica uz garanciju Republike Srbije, kao i u hartije od vrednosti koje izdaju međunarodne finansijske institucije i strane države.

Hartije od vrednosti inicijalno se evidentiraju po nabavnoj vrednosti, a svakodnevno se vrši usklađivanje po tržišnoj (fer) vrednosti.

Dobici/gubici po osnovu promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti prikazani su u bilansu uspeha Fonda kao dobiti/gubici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti tj. nerealizovani dobiti/gubici.

(h) Akcije

Akcije obuhvataju ulaganja imovine Fonda u akcije pravnih lica sa sedištem u Republici Srbiji kojima se trguje na organizovanom tržištu kao i akcije stranih pravnih lica.

Akcije se inicijalno evidentiraju po nabavnoj vrednosti, a svakodnevno se vrši usklađivanje po tržišnoj (fer) vrednosti.

Dobici po osnovu promene tržišne vrednosti akcija prikazani su u bilansu uspeha Fonda kao dobici/gubici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti tj. nerealizovani dobici/gubici.

(i) Obaveze prema društvu za upravljanje fondom

Obaveze prema društvu za upravljanje fondom obuhvataju obaveze za naknadu pri uplati penzijskih doprinosa i naknadu za upravljanje. Obaveze za naknadu pri uplati penzijskih doprinosa evidentiraju se kod svake uplate, a za naknadu za upravljanje svakodnevno.

(j) Druge obaveze iz poslovanja

Druge obaveze iz poslovanja obuhvataju obaveze po osnovu kupovine i prodaje hartija od vrednosti i to obaveze za neto cenu hartija, proviziju brokera, berze, centralnog registra, kastodi banke. Obaveze se evidentiraju sa datumom trgovanja.

(k) Neto uplate – investiciona jedinica

Neto uplate podrazumevaju uplate članova Fonda za penzijske doprinose. Uplaćeni penzijski doprinosi konvertuju se u investicione jedinice istog dana kada su uplaćeni, evidentiranjem jedinica na individualnom računu člana fonda. Ukupna vrednost svih investicionih jedinica Fonda jednaka je neto vrednosti imovine Fonda.

Investiciona jedinica je srazmerni obračunski udeo u ukupnoj neto imovini fonda. Vrednost investicione jedinice Fonda dobija se deljenjem neto imovine Fonda sa ukupnim brojem investicionih jedinica Fonda. Početnu vrednost investicione jedinice Fonda odredila je Narodna banka Srbije i iznosi RSD 1.000,00. Vrednost investicione jedinice se objavljuje svakodnevno u dnevnom listu „Politika“ i na internet stranici Društva.

(l) Obračun neto imovine fonda

Vrednost imovine fonda čini zbir vrednosti hartija od vrednosti iz portfolija Fonda, nepokretnosti u vlasništvu fonda, depozita novčanih sredstava fonda kod banaka i potraživanja fonda – obračunatih prema poštenoj (fer) vrednosti, koja se određuje u skladu s međunarodnim standardima i odlukom Narodne banke Srbije o proceni i obračunavanju tržišne i neto vrednosti dobrovoljnog penzijskog fonda i utvrđivanju jedinstvene početne vrednosti investicione jedinice. Neto vrednost imovine fonda jednaka je razlici vrednosti imovine fonda i obaveza.

- Poštena vrednost hartija od vrednosti koje čine imovinu fonda početno se obračunava na dan trgovanja po ceni kupovine, koja ne uključuje troškove kupovine, prodaje i prenosa tih hartija.
- Poštena vrednost hartija od vrednosti koje izdaju pravna lica sa sedištem u Republici Srbiji obračunava se kao prosečna dnevna cena ovih hartija ponderisana obimom trgovine tim hartijama na dan određivanja poštene vrednosti. Ako na taj dan nije bilo transakcija ovim hartijama od vrednosti – poštenom vrednošću tih hartija smatra se njihova poštena vrednost obračunata prethodnog dana.

- Za dužničke hartije od vrednosti koje izdaju Republika Srbija ili Narodna banka Srbije, poštenom vrednošću tih hartija smatra se njihova cena u trenutku zaključenja dnevnog trgovanja na organizovanom tržištu u Republici Srbiji na kome se obavlja promet tih hartija na dan obračunavanja. Ako se ovim hartijama od vrednosti nije trgovalo tog dana – poštenom vrednošću tih hartija smatra se njihova cena u trenutku zaključenja dnevnog trgovanja na organizovanom tržištu u Republici Srbiji na kome se obavlja promet ovih hartija prethodnog dana trgovanja.
- Za hartije od vrednosti kojima se trguje na tržištima država članica Evropske unije i država članica Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) – poštenom vrednošću tih hartija smatra se njihova poslednja cena koja je na berzanskim tržištima na kojima se njima trgovalo ponuđena u 15.00 časova po našem vremenu na dan obračunavanja. Ako na ovaj dan nije ponuđena cena za ove hartije od vrednosti, poštenom vrednošću tih hartija smatra se poslednja ponuđena cena tih hartija. Ako nije ponuđena nijedna cena za ove hartije u poslednjih 30 uzastopnih dana trgovanja – poštena vrednost tih hartija obračunava se na način koji je propisan za dužničke hartije od vrednosti iz tačke 7, odredba pod 2, Odluke o maksimalnim visinama, uslovima i načinu ulaganja imovine, odnosno na način koji je propisan za akcije iz odredbe pod 3 te tačke.
- Poštena vrednost novčanih depozita kod banaka i depozitnih potvrda obračunava se u skladu sa stanjem na njihovom računu, uključujući i dospelu i nenaplaćenu kamatu i dospeli i nenaplaćeni prihod od ulaganja.
- Poštena vrednost nepokretnosti u koje se ulaže imovina fonda obračunava se na osnovu njihove vrednosti koju proceni ovlašćeni procenjivač, u skladu sa zakonom, pri čemu ta procena ne može biti starija od 30 dana od dana ovog obračunavanja.
- Vrednost imovine fonda koja je iskazana u stranoj valuti preračunava se u dinarsku protivvrednost, po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan obračuna.

4. Politika upravljanja rizicima

Efikasna kontrola rizika iz poslovanja se obavlja kroz planiranje, organizaciju, koordinaciju, implementaciju i nadzor poslova Fonda. Kontrolu rizika iz poslovanja Fonda sprovodi direktor Društva i organizacioni delovi Društva na nivou odeljenja. Direktnu kontrolu sprovode zaposleni sa specijalnim ovlašćenjima i odgovornostima, i za zakonitost svog rada odgovaraju direktoru Društva.

Lica zadužena za upravljanje rizicima imaju zadatak kontrole rizika i utvrđivanje procedura za kontrolu rizika. Zadužena lica sprovedu sistem upravljanja rizikom koji je u skladu sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Društvo uspostavlja sistem upravljanja svim rizicima koji se javljaju u poslovanju Fonda i koji omogućavaju njihovo efikasno identifikovanje, merenje i kontrolu, kao i aktivno upravljanje rizicima, a naročito:

- rizikom likvidnosti,
- kamatnim rizikom,
- kreditnim rizikom,
- deviznim rizikom i
- tržišnim rizikom.

(a) **Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti predstavlja verovatnoću nastanka negativnih efekata na sposobnost Fonda da ispunjava svoje dospelje obaveze. Shodno tome, da bi se ovaj rizik sveo na minimum, Društvo kontrolise ovaj rizik kroz uređivanje obaveza Fonda da stalno raspolaze dovoljnim iznosom likvidnih sredstava radi izmirjenja obaveza iz poslovanja, metodom stalnog praćenja priliva i odliva sredstava.

U niže navedenoj tabeli prikazana je analiza rizika likvidnosti sredstva i obaveze Fonda grupisana po pozicijama u skladu sa rokovima dospeća:

U hiljadama RSD	Do 3 meseca	Od 3 mes. do 1 god.	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Imovina					
Gotovina	322.821	-	-	-	322.821
Oročena dinarska sredstva	18.314	-	-	-	18.314
Potraživanja od društva za upravljanje fondom	-	-	-	-	-
Druge potraživanja	-	-	-	-	-
HOV međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka	33.162	-	-	-	33.162
Akcije	-	-	-	-	-
Ukupno imovina	374.297	-	-	-	374.297
Obaveze i neto imovina					
Obaveze prema društvu za upravljanje fondom	807	-	-	-	807
Druge obaveze iz poslovanja	-	-	-	-	-
Neto imovina	48.549	13.982	65.731	245.228	373.490
Ukupno obaveze i neto imovina	49.356	13.982	65.731	245.228	374.297
Neto ročna neusklađenost	324.941	(13.982)	(65.731)	(245.228)	-

Analizirajući rizik likvidnosti, celokupan portfolijo Fonda je raspoređen u ročnost do 3 meseca tj. obezbeđenje sredstava je svedena na najkraći vremenski rok, a uzimajući u obzir starosnu strukturu članova Fonda kao i mogućnost transfera sredstava u druge fondove.

Obaveze prema članovima Fonda su razvrstane po ročnosti u zavisnosti od starosne strukture tako da 13,00% imovine može biti isplaćeno članovima koji na dan 31.decembra 2008. godine imaju preko 53 godine života, 3,74% imovine članovima koji imaju 52 godine, 17,60% imovine članovima starosne dobi 47-52 godine i 65,66% imovine članovima mlađim od 47 godina života.

Prosečna ročnost imovine s preostalim rokom dospeća do tri meseca je prikazana kao što sledi:

U hiljadama RSD	Iznos	Prosečna ročnost (u danima)
Imovina		
Gotovina	322.821	po viđenju

(b) Kamatni rizik

Kamatni rizik predstavlja rizik da će se vrednost imovine Fonda promeniti zbog promene u apsolutnom nivou kamatnih stopa i/ili razlika između dve kamatne stope. Aktivnosti Fonda su pod uticajem rizika promene kamatnih stopa u onoj meri u kojoj kamatonosna imovina i obaveze dospevaju ili im se menjaju kamatne stope u različitim razdobljima ili u različitim iznosima. Kod promenljivih kamatnih stopa imovina i obaveze Fonda podložni su i baznom riziku, koji predstavlja razliku u načinu određivanja cena raznih indeksa promenljivih kamatnih stopa.

Upravljanje kamatnim rizikom sprovodi se kroz praćenje osetljivosti Fonda na promene kamatnih stopa primenom analize usklađenosti imovine i obaveza. Jednostavan raspored rokova dospeća/promene kamata ili „Gap analiza“ mogu se koristiti za generisanje jednostavnih indikatora za osetljivost kamatnog rizika prihoda i ekonomske vrednosti na promene kamatnih stopa. Da bi se ocenila izloženost prihoda, obaveze koje su kamatno osetljive za određeni vremenski period se oduzimaju od odgovarajućih kamatno osetljivih sredstava, da bi se došlo do „gap-a“ za dati vremenski period. U skladu sa prethodno navedenim, poslovne aktivnosti Fonda usmerene su na optimalizaciju neto kamatonosnih prihoda.

Struktura ukupnog portfelja Fonda osetljivog na kamatni rizik može se predstaviti kao što sledi:

U hiljadama RSD	Promenljiva kamatna stopa	Fiksna kamatna stopa	Nekamatonosna aktiva	Ukupno
Novčana sredstva	322.821	-	-	322.821
Kamate i potraživanja	-	-	-	-
Obveznice	-	-	33.162	33.162
Akcije	-	-	-	-
Depozit	-	18.314	-	18.314
Ukupno	322.821	18.314	33.162	374.297

(c) **Kreditni rizik**

Imovina Fonda se ulaže sa ciljem povećanja ukupnog prinosa u korist članova Fonda, pri čemu Društvo uvek nastoji da se u strukturi portfolija Fonda nalaze hartije od vrednosti izdavalaca sa visokim kreditnim rejtingom, koje se razlikuju prema vrsti i izdavaocima, kao i prema drugim obeležjima i koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj ceni. Društvo redovno prati zbivanja na finansijskim tržištima na kojima se trguje hartijama od vrednosti iz kojih se sastoji imovina Fonda i vrši selekciju izdavalaca tih instrumenata prema stepenu rizika ulaganja i očekivanim stopama prinosa prema podacima koji se prate u vremenskom periodu od najmanje tri prethodne godine i na osnovu projekcija za naredne tri godine. U tom smislu, Društvo imovinu Fonda ulaže pre svega u likvidnije i stabilnije finansijske instrumente, sa umerenim stopama prinosa, kao što su državni dužnički instrumenti i dužnički korporativni instrumenti.

Prilikom donošenja odluke o investiranju sredstava u određeni instrument, Društvo prvo analizira da li su ispunjeni svi kvalitativni i kvantitativni kriterijumi postavljeni od strane regulatornog tela, Narodne banke Srbije. Ukoliko su navedeni kriterijumi ispunjeni, Društvo analizira pokazatelje solventnosti, likvidnosti, aktivnosti i profitabilnosti za posmatranog izdavaoca, i u zavisnosti od nivoa i kvaliteta tih pokazatelja, donosi se odluka o podobnosti ulaganja.

U narednom periodu, Društvo analizira i prati sve informacije i događaje, koji se mogu smatrati relevantnim za posmatranog izdavaoca, i ponovo procenjuje podobnost njegovog finansijskog stanja, i na osnovu toga preduzima odgovarajuće korake.

Izloženost kreditnom riziku na dan 31. decembar 2008. godine je prikazana u narednoj tabeli:

U hiljadama RSD	Iznos	Učešće u ukupnoj imovini Fonda (u %)
Novčana sredstva	322.821	86,25
Kamate i potraživanja		
Obveznice RS	33.162	8,86
Akcije	-	-
Depozit	18.314	4,89
Ukupna imovina Fonda	374.297	100%

Nije bilo značajnih koncentracija rizika kod pojedinih izdavaoca dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti na dan 31. decembar 2008. godine.

(d) **Devizni rizik**

Devizni rizik je rizik od stvaranja troškova, odnosno neostvarivanja prihoda zbog međuvalutnih kretanja. Shodno tome, devizni rizik je rizik gubitka vrednosti imovine Fonda koji nastaje usled promene vrednosti jedne valute u odnosu na drugu. Sa ciljem kvalitetnijeg praćenja izloženosti deviznom riziku, Društvo može koristiti metodu VaR (valuta at risk) za izračunavanje najvećeg očekivanog gubitka koji može uslediti zbog uticaja tržišnih faktora na finansijske pozicije.

Izloženost Fonda deviznom riziku je prikazana u narednoj tabeli:

U hiljadama RSD	EUR	RSD	Ukupno
Imovina			
Gotovina	734	322.087	322.821
Potraživanja od Društva za upravljanje fondom	-	-	-
Druga potraživanja HOV međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka	33.162	-	33.162
Akcije	-	-	-
Depozit	-	18.314	18.314
Ukupno imovina	33.896	340.401	374.297
Obaveze i neto imovina			
Obaveze prema društvu za upravljanje fondom	-	807	807
Druge obaveze iz poslovanja	-	-	-
Neto imovina	-	373.490	373.490
Ukupno obaveze i neto imovina	-	374.297	374.297
Neto devizna pozicija	33.896	(33.896)	-

(e) Tržišni rizik

Tržišni rizik odnosno rizik promena u cenama hartija od vrednosti i nepokretnosti predstavlja negativne efekte prilikom pada cena nakon kupovine ili rasta cena nakon prodaje određenog instrumenta.

Društvo će najčešće koristiti standardnu devijaciju ili volatilnost prinosa za kvantitativno izračunavanje tržišnog rizika. Na nivou portfolija, koristiće se „tracking error“, što predstavlja standardnu devijaciju stvarnih prinosa portfolija u poređenju sa prinosima referentnog portfolija. Takođe, neki od načina za kontrolu tržišnog rizika su:

- Polu-varijansa (semi-variance) – koristi se za merenje rizika od pada vrednosti;
- Vrednost pod rizikom (VaR - value at risk) – izračunava se dnevno i podrazumeva najveće umanjeње vrednosti imovine fonda u intervalu poverenja od 99%. Vrednost pod rizikom izražava se i kao procenat vrednosti neto imovine fonda. Podaci na osnovu kojih se obračunava vrednost pod rizikom moraju obuhvatati period od najmanje jedne godine;
- Analiza volatilnosti – ovo je vrsta analize koja se koristi da bi se uporedili rizici između klasa finansijske aktive, npr. između akcija i obveznica;
- Duracija (duration) – ovo je mera za izračunavanje osetljivosti vrednosti portfelja koji sadrži obveznice pri datoj promeni u kamatnim stopama.

Društvo kontroliše tržišni rizik i na kvalitativni način. Društvo ima posebne procedure kojima se uređuju način kontrole sistemskih rizika kojima je izložena imovina fonda, način kontrole rizika pojedinih investicija, način provere parametara kontrole rizika, kao i procedure kojima se formira baza podataka značajnih za kontrolu tržišnog rizika.

U narednoj tabeli je prikazana prosečna tržišna vrednost hartija od vrednosti iz portfelja Fonda i raspon kolanja njihovih cena u periodu od 01.januara do 31.decembra 2008. godine:

U hiljadama RSD	Ukupna vrednost na 31.decembra 2008.	Cena po jednoj obveznici u RSD		
		Prosečna	Minimalna	Maksimalna
Obveznice stare devizne štednje				
Serija A2009	24.307	93,81	91,53	97,11
Serija A2010	4.336	89,06	87,19	91,35
Serija A2011	4.519	83,97	83,66	84,99
Ukupno obveznice	33.162			

5. Dobici i gubici pri prodaji hartija od vrednosti

5.1 Dobici od prodaje hartija od vrednosti sastoje se od:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2008. god.	172	1
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2009. god	188	476
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2010. god	-	13
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2011. god.	-	22
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2012. god.	3	7
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2013. god	6	28
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2014. god	-	11
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2015. god	-	6
Dobici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2016. god	-	-
Dobici od prodaje običnih akcija domaćih pravnih lica	64	430
Dobici od prodaje običnih akcija banaka	111	8
Ukupno	544	1.002

5.2 Gubici pri prodaji hartija od vrednosti:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Gubici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2008. god.	255	111
Gubici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2009. god	202	-
Gubici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2010. god	88	-

Gubici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2011. god.	6	55
Gubici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2012. god	1	-
Gubici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2013. god	26	-
Gubici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2014. god	-	40
Gubici od prodaje obveznica stare devizne štednje 2016. god	-	112
Gubici od prodaje običnih akcija domaćih pravnih lica	718	16
Gubici od prodaje običnih akcija banaka	293	4
Ukupno	1.589	338

6. Dobici i gubici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti

6.1 Dobici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti sastoje se od:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2008. god.	624	266
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2009. god	1.509	185
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2010. god	215	184
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2011. god.	5	301
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2012. god.	-	138
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2013. god	881	182
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2014. god	65	496
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2015. god	-	159
Dobici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2016. god	-	343
Dobici od usklađivanja običnih akcija domaćih pravnih lica	4.794	9.546
Dobici od usklađivanja običnih akcija banaka	2.726	2.230
Ukupno	10.819	14.030

6.2 Gubici od usklađivanja vrednosti hartija od vrednosti sastoje se od:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2008. god.	395	23

Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2009. god.	1.208	664
Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2010. god.	145	142
Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2011. god.	-	126
Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2012. god.	3	105
Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2013. god.	758	136
Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2014. god.	57	374
Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2015. god.	-	125
Gubici od usklađivanja obveznica stare devizne štednje 2016. god.	-	166
Gubici od usklađivanja običnih akcija domaćih pravnih lica	10.811	10.883
Gubici od usklađivanja običnih akcija banaka	6.875	2.310
Ukupno	20.252	15.054

7. Pozitivne i negativne kursne razlike

7.1 Pozitivne kursne razlike

Pozitivne kursne razlike u iznosu od RSD 13.403 hiljada (31. decembar 2007.: RSD 10.609 hiljada) čine kursne razlike po osnovu kursiranja obveznica stare devizne štednje, obaveza i potraživanja za nesaldirane hartije, kursiranja deviznih sredstava na tekućem računu kao i potraživanja za transakcione troškove od Društva.

Pozitivne kursne razlike imaju sledeću strukturu:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Pozitivne kursne razlike - HOV	8.339	7.720
Pozitivne kursne razlike- po sredstvima na računu	1.417	1.552
Pozitivne kursne razlike –obaveze/potraživanja	3.647	1.337
Ukupno	13.403	10.609

7.2 Negativne kursne razlike

Negativne kursne razlike u iznosu od RSD 10.399 hiljada (31. decembar 2007.: RSD 4.734 hiljada) sastoje se od:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Negativne kursne razlike – HOV	8.490	2.018
Negativne kursne razlike- po sredstvima na računu	1.349	2.360
Negativne kursne razlike – obaveze/potraživanja	560	356
Ukupno	10.399	4.734

8. Prihodi od kamata

Prihodi od kamata u iznosu od RSD 27.636 hiljada odnose se na:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Kamate na depozite po viđenju	25.947	1.447
Kamate na depozite po viđenju - EUR-i	115	203
Kamate na kratkoročno oročena dinarska sredstva	1.574	10
Kamate trezorski zapisi		27
Ukupno	27.636	1.687

Na sredstva po računima kod kastodi banke, banka obračunava i plaća Fondu kamatu u skladu sa poslovnom politikom banke. Na depozite po viđenju u domaćoj valuti kastodi banka na dan 31. decembra 2008 obračunava kamatu po stopi od 15.20% godišnje, i 4% godišnje na depozite po viđenju u stranoj valuti.

Po ugovorima o kratkoročno oročenim depozitima ostvarena je kamata 10%, 13.4%, 13.85%, 14% ,14.3%,14.61%, 14,80%, 15,01% 16,90%. Ugovori su zaključeni sa Unicredit Bank Srbija a.d. (prethodno HVB Banka Srbija i Crna Gora a.d. Beograd).

9. Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi iznose RSD 482 hiljada (31. decembra 2007.: RSD 28 hiljada) i ostvareni su po osnovu akcija društava Alfa plam a.d Vranje, Aik banka a.d Niš, Metalac a.d, Energoprojekt Holding Beograd.

10. Troškovi naknada društvu za upravljanje fondom

Troškovi naknada društvu za upravljanje fondom u iznosu od RSD 4.574 hiljada (31. decembar 2007.: RSD 717 hiljada) se odnose na naknade za usluge koje Fond plaća Društvu po osnovu upravljanja Fondom i obračunavaju se u procentu od 2% godišnje na vrednost imovine Fonda. Vrednost imovine Fonda se utvrđuje kao zbir vrednosti hartija od vrednosti iz portfelja Fonda,

nekretnina u vlasništvu Fonda, novčanih sredstava Fonda kao depozita kod banaka i drugih novčanih sredstava Fonda kod banaka koji nisu depoziti, kao i potraživanja Fonda, umanjen za vrednost obaveza Fonda. Obračun naknade se vrši dnevno, i to kao pomenuti procenat podeljen sa 365,25 na vrednost imovine Fonda, dok se naplata naknade vrši mesečno.

11. Gotovina

Gotovina se sastoji od:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Tekući račun Unicredit banka	322.087	41.924
Devizni tekući račun – Unicredit banka EUR	734	19
Ukupno	322.821	41.943

Kastodi banka plaća Fondu kamatu na sredstva na računima po kamatnoj stopi od 15,20% godišnje za dinarska i 4% godišnje za devizna sredstva.

Učešće gotovine u ukupnoj imovini Fonda je 86,25%.

12. Druga potraživanja

Fond na dan 31.12.2008.g nema druga potraživanja.

13. Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka

Hartije od vrednosti međunarodnih finansijskih institucija, država i centralnih banaka u iznosu od RSD 33.162 hiljada obuhvataju:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	2007.
Obveznice stare devizne štednje – serija A2008	-	19.727
Obveznice stare devizne štednje – serija A2009	24.307	40.511
Obveznice stare devizne štednje – serija A2010	4.336	-
Obveznice stare devizne štednje – serija A2011	4.519	-
Ukupno	33.162	60.238

U skladu sa zakonskom regulativom, ne postoje ograničenja u pogledu ulaganja imovine Fonda u dužničke hartije od vrednosti koje izdaje Republika Srbija. Obveznice stare devizne štednje Republike Srbije čine 8,86% ukupne imovine Fonda.

14. Akcije

U strukturu portfolija Fonda ulaze akcije domaćih pravnih lica i akcije domaćih banaka.

Na dan 31.12.2008.g Fond nema sredstva uložena u akcije.

15. Depoziti kod banaka

Depoziti kod banaka se odnose na:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Kratkoročno oročena dinarska sredstva	18.140	-
Potraživanja za kamate na kratkoročno oročena dinarska sredstva	174	-
Stanje 31.12.2008.	18.314	-

Kratkoročni depoziti u iznosu od RSD 18.140 hiljada predstavljaju kratkoročno deponovana sredstva kod UniCredit banke a.d., Beograd, sa rokom dospeća do 32 dana. Kamatna stopa na deponovana sredstva u periodu 01.01-31.12.2008. godine kretala se u rasponu od 10% do 16,90% na godišnjem nivou.

16. Obaveze prema društvu za upravljanje fondom

Obaveze prema društvu za upravljanje fondom čine:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	2007.
Obaveze prema društvu za upravljanje fondom za naknadu pri uplati doprinosa	194	490
Obaveze prema društvu za upravljanje fondom za naknadu za upravljanje	613	178
Ukupno	807	668

Naknade pri uplati doprinosa plaćaju članovi Fonda, a Društvo taj iznos naknade potražuje od Fonda. Pravilnikom o tarifi Društva definisane su visine naknada pri uplati doprinosa i kreću se od 2,25% do 3% za fizička lica, odnosno od 2% do 3% za organizatore penzijskih planova, u zavisnosti od vrednosti uplaćenih penzijskih doprinosa.

17. Obaveze po osnovu članstva

Na dan 31.12.2008.g ne postoje obaveze po osnovu članstva.

18. Neto uplate-neto isplate i vrednost investicione jedinice

18.1 Neto imovina na dan 01. januar 2008. godine iznosi RSD 122.128 hiljada. Ukupan iznos neto uplata penzijskih doprinosa članova Fonda za 12 meseci 2008. godine iznosi RSD 253.403 hiljade dok ukupan iznos neto isplata za isti period iznosi RSD 18.149 hiljada, što zajedno sa dobitkom tekuće godine u iznosu od RSD 16.108 hiljada čini ukupnu neto imovinu Fonda u iznosu od RSD 373.490 hiljada. Dobit od RSD 16.108 hiljada je pozitivna razlika ostvarena vrednovanjem imovine fonda po poštenoj (fer) vrednosti i obračunate naknade za upravljanje fondom. Dobit je raspoređena članovima fonda srazmerno individualnom broju investicionih jedinica.

Vrednost investicione jedinice na dan se izračunava deljenjem neto imovine fonda na dan i ukupnog broja investicionih jedinica fonda od prethodnog dana.

18.2 Struktura neto imovine na dan 31. decembar 2008. je sledeća:

U hiljadama RSD	31.12.2008.	31.12.2007.
Uplate članova fonda	77.251	32.148
Uplate poslodavaca i organizatora penzijskih planova	94.719	79.107
Uplate akumuliranih sredstava iz drugih fondova	81.433	5.060
Ukupno uplate	253.403	116.315
Jednokratne isplate	(15.730)	(700)
Programirane isplate	(2.379)	
Isplate drugim fondovima po osnovu promene članstva	(40)	
Ukupno isplate	(18.149)	
Neto priliv/odliv	235.254	115.615
Dobit 31.12.2008.	16.108	6.513
Neto imovina na dan 01.01.2008.	122.128	
Neto imovina na dan 31.12.2008.	373.490	122.128

Ukupan broj investicionih jedinica na dan 31. decembar 2008. iznosi 297.692,43910 (31. decembar 2007.: 102.398,43807) a vrednost investicione jedinice iznosi 1.254,61715 (31.

decembar 2007.: 1.192,67717). Broj i vrednost investicionih jedinica zaokružuje se na 5 decimala.

19. Uspešnost investiranja i upravljanja fondom

Prinos od osnivanja do 31.dec 2008.	12,04%
Godišnji prinos za period 03.jan 2008.-31.dec 2008.	4,90%
Ukupan rast vrednosti investicione jedinice do 31.dec 2008.	25,46%

Posmatrano u odnosu na prethodni dan za period 01.januar 2008.-31.dec 2008.:

▪ prosečan	0,01%
▪ maksimalan	1,18%
▪ minimalan	-0,69%

Posmatrano u odnosu na početni dan za period 01.januar 2008.-31.dec 2008.:

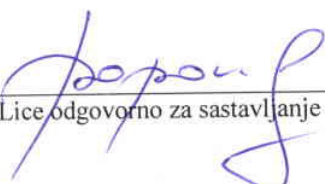
▪ prosečan	0,98%
▪ maksimalan	5,19%
▪ minimalan	-1,59%

20. Usaglašenost strukture ulaganja fonda sa kriterijumima utvrđenim odlukom NBS

Struktura portfolija na 31. decembar 2008. prikazana je u sledećoj tabeli:

U hiljadama RSD	Iznos	NBS u %	Ostvareno u %
Novčana sredstva	322.821	Nije definisano	86,25
Kamate i potraživanja		Nije definisano	-
Obveznice	33.162	100	8,86
Akcije	-	20-30	-
Depozit	18.314	5	4,89
Ukupna imovina Fonda	374.297		100%

Beograd, 20. februar 2009. godine

Lice odgovorno za sastavljanje

Zakonski zastupnik

**Raiffeisen Future
Dobrovoljni penzijski fond**

Analize uz Izveštaj o izvršenoj reviziji

**IZVEŠTAJ O IZVRŠENOJ
REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
ZAPERIOD KOJI SE ZAVRŠAVA
NA DAN 31. DECEMBAR 2008. GODINE**

S A D R Ž A J :

Strana

II ANALIZE UZ IZVEŠTAJ O REVIZIJI

1. Sistem internih kontrola	<i>1</i>
2. Računovodstveni sistem i urednost vođenja poslovnih knjiga	<i>2 - 3</i>
3. Nalazi eksternih kontrola	<i>4</i>

III PISMO O PREZENTACIJI GODIŠNJEG RAČUNA

1. Sistem internih kontrola

Kao sastavni deo revizije finansijskih izveštaja Fonda za 2008. godinu, sproveli smo i ocenu sistema internih kontrola Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom u sledećim oblastima poslovanja:

- Proces prikupljanja sredstava Fonda i knjigovodstveno evidentiranje ovih sredstava;
- Proces ulaganja imovine Fonda, usklađenost strukture ulaganja sa investicionom politikom Fonda i vrednovanje plasmana u hartije od vrednosti (akcije i obveznice), uključujući knjigovodstveno evidentiranje ovih transakcija;
- Proces evidentiranja obaveza Fonda, uključujući knjigovodstveno evidentiranje ovih transakcija;
- Proces evidentiranja potraživanja i obaveza prema Društvu za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, uključujući knjigovodstveno evidentiranje ovih transakcija;
- Proces upravljanja rizicima, uključujući usklađenost procedura koje Društvo primenjuje sa interno definisanim politikama za upravljanje rizicima i
- Proces obračuna investicione jedinice.

Postupci koje smo primenili su bazirani na metodologiji KPMG-a za snimanje informacionog sistema i poslovnih procesa, prevashodno sa ciljem sticanja neophodnih informacija sa stanovišta procene nivoa rizika koji bi mogli da imaju uticaja na finansijske izveštaje u celini.

Naša zapažanja su rezultat niza intervjua obavljenih sa rukovodiocima sektora ali i sa drugim radnicima Društva. U toku ispitivanja korišćene su zvanične politike Društva, projektna dokumentacija, topologija mreže informacionog sistema, knjigovodstveni izveštaji i slično.

Sprovedene su sledeće aktivnosti:

Ocena dizajna sistema internih kontrola - naša zapažanja i zaključci baziraju se na sprovedenim intervjuima sa zaposlenim, kao i na pravilnicima i drugom relevantnom dokumentacijom propisanom od strane rukovodstva Društva.

Testiranje i ocena funkcionisanja dizajniranih internih kontrola - naša zapažanja i zaključci su doneti na bazi ispitivanja odgovornih radnika, kao i na ispitivanju dokumentacije i evidencija vezanih za funkcionisanje internih kontrola.

Ocnom dizajna sistema internih kontrola, kao i ocnom funkcionisanja dizajniranog sistema internih kontrola, nismo uočili nepravilnosti i slabosti koje bi imale uticaj na finansijske izveštaje. Takođe, nismo uočili odstupanja od računovodstvenih i drugih zakonskih odredbi, izuzev za sledeće:

Ustanovljeno je da Društvo u periodu od 1. jula do 1. decembra 2008. godine nije imalo internog revizora, i da je funkciju internog revizora obavljalo odeljenje interne revizije Raiffeisen banke a.d. Beograd. Odlukom Skupštine br. 48/2008-sk od 01. decembra 2008. godine, za internog revizora Društva, na neodređeno vreme, izabrana je Jovanka Tomanović sa 20% radnog vremena. Jovanka Tomanović poseduje potrebno znanje i iskustvo iz kog razloga je, i ako u postupku polaganja za sertifikat Certified Internal Auditor pri Međunarodnom Institutu Internih Revizora, a usled deficita ovlašćenih internih revizora na tržištu, imenovana za internog revizora Društva. O načinu i uslovima pod kojima je izabran Interni revizor Društva obavestena je i Narodna banka Srbije, i to dopisom br. 2646 od 23. decembra 2008. godine.

2. Računovodstveni sistem i urednost vođenja poslovnih knjiga

Društvo vodi knjigovodstvo u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, drugim zakonskim propisima i Pravilnikom o računovodstvu i Računovodstvenim politikama, usvojenim od strane Skupštine Društva.

Pravilnikom o računovodstvu reguliše se:

- organizacija i način rada računovodstva,
- vrste poslovnih knjiga i način njihovog vođenja,
- formiranje i kretanje knjigovodstvenih isprava,
- popis sredstava i obaveza i usklađivanje poslovnih knjiga,
- finansijski izveštaji i računovodstveni obračun,
- zaključivanje poslovnih knjiga i čuvanje knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga, računovodstvenih i poslovnih izveštaja,
- revizija finansijskih izveštaja i
- prava i odgovornosti radnika finansijsko-računovodstvenog sektora.

Poslovne knjige vode se po sistemu dvojnog knjigovodstva i obuhvataju: dnevnik, glavnu knjigu i pomoćne knjige.

Dnevnik predstavlja hronološku evidenciju poslovnih promena po datumu nastanka, broju i nazivu računa glavne knjige, dugovnom i potražnom iznosu računa glavne knjige i kratkom objašnjenju nastale poslovne promene.

U glavnoj knjizi obavljaju se knjiženja stanja i promene na imovini i kapitalu, obavezama, rashodima i prihodima, kao i rezultati poslovanja, u skladu sa analitičkim kontnim okvirom.

Pomoćne knjige su:

- knjiga blagajne,
- knjiga ulaznih faktura,
- knjiga izlaznih faktura,
- knjiga osnovnih sredstava,
- druge pomoćne knjige koje prema potrebi može uvesti rukovodilac odeljenja za računovodstvo.

Poslovne knjige vode se tako da omogućavaju kontrolu ispravnosti knjiženja, čuvanja i korišćenja podataka, kao i uvid u hronologiju izvršenih knjiženja i sagledavanje svih promena na računima glavne knjige i pomoćnih knjiga. Poslovne knjige vode se na računaru uz korišćenje računovodstvenog softvera koji omogućava da se knjige po potrebi mogu odštampati i prikazati na ekranu. Izuzetno za pojedine pomoćne knjige rukovodilac odeljenja računovodstva može da odredi da se vode ručno.

Poslovne knjige vode se za svaku godinu posebno, pa se saglasno tome na kraju poslovne godine, zaključno sa 31. decembrom vrši njihovo zaključivanje, a na dan 01. januara sledeće poslovne godine vrši se njihovo otvaranje. Izuzetak su analitičke evidencije nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava kod kojih se ne vrši godišnje zatvaranje i otvaranje poslovnih knjiga, već se jednom otvorena knjigovodstvena kartica koristi, dok je ulaganje ili sredstvo u upotrebi.

Knjiženja u poslovnim knjigama mogu da se vrše samo na osnovu verodostojnih računovodstvenih isprava koje mogu biti u pisanom ili elektronskom obliku. Računovodstvena isprava predstavlja pisani dokaz o nastaloj poslovnoj promeni i obuhvata sve podatke potrebne za knjiženje u poslovnim knjigama. Računovodstvena isprava mora biti uredna i snabdevena potrebnim overama (iznosi u njoj ne smeju biti ispravljani, brisani ili poništavani).

Odgovornost lica za zakonitost i ispravnost nastanka poslovne promene i plaćanja utvrđuje se po sadržaju poslova i zadataka koji se obavljaju na pojedinim radnim mestima, u skladu sa Statutom Društva i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova. Odgovornost za kontrolu ispravnosti, tačnosti i zakonitosti računovodstvene isprave pre predaje na knjiženje snose zaposleni koji obavljaju ove poslove u skladu sa sistematizacijom poslova.

Računovodstvene isprave moraju se dostaviti odeljenju za računovodstvo najkasnije tri dana od dana nastanka poslovne promene odnosno u roku od tri dana od datuma prijema. Lica koja vode poslovne knjige, posle sprovedene kontrole primljenih računovodstvenih isprava, dužna su da računovodstvene isprave proknjiže u poslovnim knjigama narednog dana, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema.

Rukovodilac odeljenja za računovodstvo utvrđuje interne kontrolne postupke pri obradi podataka na računaru kojima se određuje ispravnost i sveobuhvatnost kontiranja i knjiženja poslovnih promena, kao i nemogućnost brisanja proknjiženih poslovnih promena ili neovlašćene izmene obrađenih podataka.

Finansijski izveštaji Društva i Fonda sastavljaju se i prezentuju u skladu sa Odlukom o finansijskim izveštajima društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom i Odlukom o finansijskim izveštajima dobrovoljnog penzijskog fonda od strane Odeljenja za računovodstvo.

Odeljenje za računovodstvo dostavlja Skupštini Društva finansijske izveštaje radi razmatranja i donošenja odluke o usvajanju. Finansijske izveštaje potpisuje direktor Raiffeisen Future a.d. Beograd Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, kao i rukovodilac Odeljenja za finansije i računovodstvo.

Organizacija i koordinacija računovodstva Društva sprovodi se u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, propisima donetim na osnovu tog zakona, Statutom i Pravilnikom o računovodstvu. Poslovne knjige su dnevno ažurne i predstavljaju dobru osnovu za pripremu finansijskih i drugih izveštaja. Poslovne transakcije su evidentirane i prezentirane u skladu sa važećom zakonskom regulativom i na odgovarajućim računima.

3. Nalazi eksternih kontrola

Nije bilo eksternih kontrola tokom perioda od 1. januara do 31. decembra 2008. godine.

**Raiffeisen Future
Dobrovoljni penzijski fond**

Pismo o prezentaciji finansijskih izveštaja

KPMG d.o.o. Beograd
Kraljice Natalije 11
11000 Beograd

Datum: 27. februar 2009. godine

Poštovani,

Ovo pismo je u vezi revizije finansijskih izveštaja Dobrovoljnog penzijskog fonda Raiffeisen Future (u daljem tekstu: "Fond"), kojim upravlja Raiffeisen Future Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom (u daljem tekstu: „Društvo“), koji se sastoje od bilansa stanja – izveštaja o neto imovini na dan 31. decembar 2008. godine i odgovarajućeg bilansa uspeha i izveštaja o promenama na neto imovini za godinu koja se završava na taj dan i osnovnih računovodstvenih politika i ostalih napomena, koja ima za cilj izražavanje mišljenja da li ovi finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje Dobrovoljnog penzijskog fonda Raiffeisen Future, kao i rezultate poslovanja i promene na neto imovini u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i propisima Republike Srbije.

Prezentirani finansijski izveštaji koji su usvojeni od strane rukovodstva Društva i pripadajuće napomene na koje revizor izražava mišljenje predstavljaju izveštaje koji su predati Centru za bonitet. Navedeni izveštaji prikazuju ukupnu imovinu u iznosu od RSD 374.297 hiljada, neto imovinu u iznosu od RSD 373.490 hiljada i neto dobitak u iznosu od RSD 16.108 hiljada.

Svesni smo svoje odgovornosti za pripremanje i tačnu i istinitu prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i propisima Republike Srbije, i to da ta odgovornost obuhvata: projektovanje, implementaciju i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne greške, bilo iz razloga pronevere ili zbog greške; odabir i sprovođenje odgovarajućih računovodstvenih politika; i računovodstvene procene koje su razumne pod datim okolnostima. Stoga dajemo svoju saglasnost na finansijske izveštaje.

Pojedine izjave u ovom pismu se odnose samo na materijalno značajne stavke. Stavka se smatra materijalno značajnom ukoliko, pojedinačno ili kumulativno, sadrži propuste ili pogrešne informacije koje bi, uzimajući u obzir i ostale okolnosti, verovatno uticale ili promenile odluku odgovornih osoba koje se pri odlučivanju oslanjaju na takvu informaciju. Materijalnost zavisi od veličine i prirode greške ili procene u određenim okolnostima. Veličina ili priroda stavke, ili njihova kombinacija, mogu biti odlučujući faktor.

Sproveli smo adekvatne intervjuje sa direktorima i rukovodiocima Društva sa odgovarajućim znanjima i iskustvom. Shodno tome, prema našem najboljem znanju i uverenju, ovim potvrđujemo sledeće prezentacije:

1. Odnosni finansijski izveštaji, koji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti, su prikazani istinito i pošteno po svim bitnim pitanjima u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i propisima Republike Srbije.
2. Nije bilo stvarnih ili mogućih neusaglašenosti sa zakonima ili drugim propisima koje bi mogle imati materijalni uticaj na finansijske izveštaje u slučaju neusaglašenosti.
3. Potvrđujemo:
 - a. Da smo odgovorni za dizajniranje, implementaciju i održavanje sistema internih kontrola u cilju prevencije i detekcije prevara i greški.
 - b. Nije bilo slučajeva pronevera ili sumnji na proneveru koji utiču na Fond, uključujući:

- rukovodstvo,
 - zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli ili
 - ostale gde pronevera može da ima materijalni uticaj na finansijske izveštaje.
- c. Nije bilo optužbi za proneveru niti sumnji da postoji pronevera koje utiču na finansijske izveštaje Fonda prijavljenih od strane zaposlenih, bivših zaposlenih, analitičara, regulatornih organa ili drugih.
- d. Da smo Vam obelodanili rezultate naše procene rizika da finansijski izveštaji sadrže materijalno značajne greške koje su posledica pronevere.
- e. Da razumemo da termin “pronevera” uključuje greške proizašle iz namerno netačnih finansijskih izveštaja i greške zbog neovlašćenog raspolaganja sredstvima. Greške proizašle iz namerno netačnog finansijskog izveštaja su umišljajne greške ili propusti da se iskažu iznosi i izvrši obelodanjivanje u finansijskim izveštajima kako bi se obmanuli korisnici ovih izveštaja. Greške proistekle iz neovlašćenog raspolaganja sredstvima uključuju krađu sredstava Fonda, što je često praćeno lažnim ili obmanjujućim evidencijama ili dokumentima sa ciljem da se prikrije da sredstva nedostaju ili su založena bez odgovarajućeg odobrenja.
4. Verujemo da su efekti grešaka sadržanih u finansijskim izveštajima prezentovani u pratećem izveštaju nematerijalni, pojedinačno ili ukupno, za finansijske izveštaje kao celinu.
5. Stavili smo vam na raspolaganje sve računovodstvene evidencije i pomoćnu dokumentaciju kao i sve zapisnike sa sastanaka akcionara i odbora direktora i pregled aktivnosti sa skorašnjih sastanaka za koje zapisnici još nisu pripremljeni u periodu na koji se odnosi revizija finansijskih izveštaja.
6. Izuzev za izvršena obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili napomenama uz finansijske izveštaje, ne postoje materijalne transakcije koje nisu pravilno proknjižene u računovodstvenim evidencijama koje su osnov za finansijske izveštaje.
7. Potvrđujemo kompletnost date informacije vezane za ugovore, koji su obzirom na svoju prirodu, dužinu trajanja, potencijalne ugovorene kazne ili iz drugih razloga značajni ili mogu postati značajni za procenu finansijskog položaja Fonda.
8. Potvrđujemo kompletnost date informacije vezane za postojanje povezanih pravnih lica, kao i odnosnih transakcija sa takvim licima koje su materijalne za finansijske izveštaje. Identitet, iznosi i transakcije sa povezanim licima su pravilno proknjiženi i adekvatno obelodanjeni u finansijskim izveštajima ili u napomenama uz finansijske izveštaje. U dodatku A ovog dokumenta se nalaze definicije povezanih pravnih lica i transakcija sa povezanim pravnim licima na način kako ih mi razumemo i kao što su preuzete iz Međunarodnog računovodstvenog standarda MRS 24 – Obelodanjivanja povezanih pravnih lica.
9. Prezentacija i obelodanjivanje poštene vrednosti su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i propisima Republike Srbije. Obelodanjeni iznosi predstavljaju našu najbolju procenu poštene vrednosti sredstava i obaveza koje zahtevaju da budu obelodanjene prema ovim standardima. Metode procene i značajne pretpostavke koje su korišćene u definisanju poštene vrednosti su razumne, konzistentno primenjene i na odgovarajući način odražavaju takvu nameru i sposobnost sprovođenja posebnih postupaka u ime Fonda, kada su relevantni za procenu ili obelodanjivanje poštene vrednosti.
10. Fond je uskladio svoje poslovanje sa svim ugovornim obavezama i zahtevima regulatornih organa koji mogu imati uticaj na finansijske izveštaje u slučaju neispunjenja uključujući i ugovorima definisane obaveze ispunjenja pokazatelja poslovanja.
11. Nema nerešenih ili potencijalnih sudskih sporova i tužbi protiv Fonda na dan 31. decembar 2008. godine. Nismo svesni bilo kojih dodatnih odštetnih zahteva koji su ili se očekuju da budu primljeni.

12. Nije bilo:
- a. Upozorenja regulatornih tela o neusaglašenosti ili nedostacima u vezi finansijskog izveštavanja.
 - b. Kršenja ili mogućih kršenja zakona ili drugih propisa, čiji efekti bi trebalo da budu razmotreni u cilju obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili kao osnova za evidentiranje rezervisanja.
 - c. Neosnovanih tvrdnji, pisanih ili usmenih, u vezi grešaka ili drugih neprimenjivanja računovodstvenih principa u finansijskim izveštajima Fonda koji vam nisu bili obelodanjeni u pisanom obliku.
 - d. Neosnovanih tvrdnji, pisanih ili usmenih, u vezi nedostataka u sistemu internih kontrola koji mogu imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Fonda koji vam nisu bili obelodanjeni u pisanom obliku.
 - e. Netačnih izveštaja ili informacija koje utiču na finansijske izveštaje Fonda koji su namenjeni vama, našim internim revizorima, ili drugim revizorima koji su vršili revizije pravnih lica pod našom kontrolom, a na čiji rad se Vi možete oslanjati prilikom sprovođenja revizije.
13. Fond je ispravno evidentirao i/ili obelodanio u finansijskim izveštajima sledeće:
- a. Identifikaciju članova Fonda.
 - b. Odnose u značajnim zajedničkim vlasništvima ili upravljačkim kontrolama.
14. Proknjižili smo i odgovarajuće obelodanili sve obaveze, stvarne i potencijalne. Na dan 31. decembar 2008. godine ne postoje garancije, pisane ili usmene, date trećim licima.
15. Fond ima neosporno vlasništvo nad svom imovinom i ne postoje tereti ili bilo kakva ograničenja nad imovinom Fonda, niti je bilo koji deo imovine založen.
16. Potraživanja iskazana u finansijskim izveštajima predstavljaju realna potraživanja u vezi sa prodajom ili drugim nastalim zaduženjima, nastalim do datuma bilansa stanja. Izvršena su rezervisanja za sve potencijalne gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja.
17. Potvrđujemo da smo pregledali sva finansijska sredstva i obaveze i pravilno ih razvrstali kao:
- finansijska sredstva i obaveze iskazana po fer vrednosti kroz dobit ili gubitak,
 - hartije od vrednosti do roka dospeća,
 - pozajmice i potraživanja,
 - finansijska sredstva namenjena prodaji ili
 - druge finansijske obaveze
- u skladu sa zahtevima MRS 39 – Finansijski instrumenti: Prepoznavanje i merenje i propisima Republike Srbije, i da su odgovarajuće evidentirani po njihovoj poštenoj vrednosti, amortizovanoj vrednosti ili troškovima baziranim na njihovoj klasifikaciji i da su odgovarajuća obelodanjivanja urđena u skladu sa zahtevima IFRS 7 – *Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja* i propisima Republike Srbije.
18. Obelodanili smo na adekvatni način u napomenama uz finansijske izveštaje sve informacije u vezi sa izloženošću entiteta prema rizicima koji proizilaze iz finansijskih instrumenata kako i kako ta izloženost nastaje, uključujući i opis naših ciljeva, politika i procedura za upravljanje tim rizikom kao i korišćenih metoda za merenje tog rizika. Takođe gore pomenute napomene uključuju sumarne podatke o svakoj vrsti rizika koji proizilazi iz finansijskih instrumenata, informaciju o koncentraciji rizika i opis kako je takva

koncentracija rizika utvrđena. Dalje, kvantifikovani sumarni podaci koji su obelodanjeni u napomenama uz finansijske izveštaje predstavljaju ukupnu izloženost entiteta na rizike koji proizilaze iz finansijskih instrumenata tokom perioda.

19. Pregledali smo sve značajne obaveze po osnovu prodaje i kupovine izražene u stranim valutama radi utvrđivanja postojanja ugrađenih derivata. Derivati u stranoj valuti ugrađeni u ugovore o kupovini i prodaji, ukoliko ih ima, iskazani su u skladu sa zahtevima MRS 39 – Finansijski instrumenti: Priznavanje i merenje i propisima Republike Srbije.
20. Nemamo planove ili namere koje mogu da materijalno promene iskazane vrednosti ili klasifikaciju sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima. Verujemo da će iskazani iznosi svih materijalnih sredstava biti nadoknađeni. Obevređenja, ako postoje, su priznata u skladu sa MRS 36 – Obevređenje sredstava i propisima Republike Srbije.
21. Ne postoje formalni ili neformalni ugovori o kompenzaciji stanja na našim računima novčanih sredstava ili plasmana. Nemamo bilo koje kreditne aranžmane na dan 31. decembar 2008. godine.
22. Ne postoje značajne stavke za koje imamo saznanje, a koje bi zahtevale korekcije uporednih podataka.
23. Sledeće je adekvatno obelodanjeno u napomenama uz finansijske izveštaje u skladu sa MRS 1 – Prezentovanje finansijskih izveštaja i propisima Republike Srbije:
 - a. subjektivno mišljenje, sem onog koje uključuje procene, menadžmenta u procesu primene računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji uticaj na iznose u finansijskim izveštajima, i
 - b. ključne pretpostavke koje se tiču budućnosti, i ostali ključni izvori neizvesnosti na dan bilansna stanja, koji imaju značajni rizik da mogu usloviti materijalne korekcije na iskazane iznose sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini, uključujući:
 - najznačajnije pretpostavke o budućim događajima koje utiču na ispravke vrednosti, kao što je u specifičnim okolnostima definisano MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva i propisima Republike Srbije.
 - značajne pretpostavke primenjene prilikom procene fer vrednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koje se iskazuju po fer vrednosti, kao što je definisano MSFI 7 – Finansijski instrumenti: Obelodanjivanje i propisima Republike Srbije.
24. Nisu nastali nikakvi događaji nakon datuma bilansa stanja koji zahtevaju korekcije ili objavljivanje u finansijskim izveštajima ili napomena uz finansijske izveštaje.
25. Izvršili smo procenu u vezi sa mogućnošću Fonda da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti i nismo u saznanju da postoji bilo kakva materijalno značajna nesigurnost u pogledu događaja ili uslova poslovanja koji mogu da utiču na sposobnost Fonda da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti ili da utiču na prezentaciju istinitog i objektivnog stanja neto imovine, finansijskog položaja i rezultata poslovanja Fonda.

Finansijski izveštaji obelodanjuju sve ključne faktore, pretpostavke i nesigurnosti u pogledu sposobnosti Fonda da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti, i našim planovima, kako je to zahtevano da budu istiniti i objektivni i da su u skladu sa MRS 1. Nesigurnosti koje

su obelodanjene su materijalno značajne i mogu imati uticaja na sposobnost Fonda da nastavi poslovanja u skladu sa načelom stalnosti. Mi potvrđujemo da priložen dokument sadrži naše planove za buduće aktivnosti koje su relevantne za sposobnost Fonda da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti.

26. Finansijski izveštaji sadrže sva obelodanjivanja za koja smo svesni da su relevantna za sposobnost Fonda da nastavi poslovanje na načelu stalnosti, uključujući i značajne uslove, događaje i naše planove.

S poštovanjem,

Cvetana Pušardović
Direktor

Popović
Finansijski direktor

**Prilog A uz Pismo rukovodstvu za
Dobrovoljni penzijski fond Raiffeisen Future
Definicije**

Povezana pravna lica – Pravno lice je povezano sa drugim pravnim licem ako:

- a) neposredno ili posredno kroz jednog ili više posrednika, pravno lice:
 - i) kontroliše, je pod kontrolom, ili je pod zajedničkom kontrolom drugog pravnog lica (što uključuje i matična preduzeća, zavisna preduzeća ili druga zavisna preduzeća);
 - ii) ima interese u pravnom licu zbog čega ima značajan uticaj nad pravnim licem; ili
 - iii) ima zajedničku kontrolu nad pravnim licem;
- b) pravno lice je povezano (u skladu sa definicijom MRS 28, *Investiranje u povezana pravna lica*) sa drugim pravnim licem;
- c) pravno lice je deo „joint venture“ u kome je jedan od učesnika pravno lice (vidi MRS 31, *Interesi u „joint venture“ pravnim licima*)
- d) pravno lice je član uprave drugog pravnog lica ili matičnog preduzeća tog pravnog lica;
- e) je član porodice bilo koje osobe koja je navedena pod (a) ili (d);
- f) pravno lice je organizacija koja je pod kontrolom, pod zajedničkom kontrolom ili pod značajnim uticajem, ili ako značajno pravo glasa u takvom pravom licu, posredno ili neposredno, je u rukama pojedinca koji je naveden pod (d) ili (e); ili
- g) pravno lice je penzioni fond za zaposlene u pravnom licu, ili bilo kog lica koje je povezano sa pravnim licem.

Transakcija sa povezanim pravnim lice – prenos sredstava, usluga ili obaveza između povezanih pravnih lica, nezavisno od toga da li se za to naplaćuje cena.